

Carme Navarro i Morgades

#Ningú
dormint al carrer

Acompanyant
les persones sense llar

Amb pròleg de
Salvador Busquets Vila,
director de Càritas Diocesana de Barcelona

i presentació de
Rodolf Puigdollers i Noblom,
escolapi

Col·lecció Emaús 158
Centre de Pastoral Litúrgica

Directora de la col·lecció Emaús: Mercè Solé

Disseny de la coberta: Mercè Solé

Fotografia de la portada: detall de l'escultura «Homeless Jesus» de Timothy Schmalz a Dublín.

Fotografies de l'interior: Pixabay

© Edita: CENTRE DE PASTORAL LITÚRGICA
Nàpols 346, 1 – 08025 Barcelona
Tel. (+34) 933 022 235 – wa +34 619 741 047
cpl@cpl.es – www.cpl.es

Primera edició: maig de 2019

ISBN: 978-84-9165-216-8
Dipòsit legal: B 13364-2019

Printed in UE

Imprimeix: Ulzama digital, S.L.

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, llevat d'excepcions previstes per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si us cal fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Pròleg.	
Sense llar en una societat del benestar.....	7
¿Què és el sensellarisme?, ¿qui son les perso- nes sense llar?.....	8
Causes del sensellarisme.....	11
Percepcions i realitat.....	15
La importància del marc estructural.....	21
Presentació.....	25
#Ningú dormint al carrer	
Introducció.....	33
¿Vols saber on visc?.....	39
Només tenia divuit anys.....	43
Al banc de la plaça.....	47
Dins un cotxe abandonat. I demanava a la porta de l'església.....	53
Buscant pis.....	57
La Raquel vivia al bosc.....	61

Els homes dels carretons.....	65
La Llum del Nadal.....	69
La Carla i la Mònica.....	71
La Marta.....	75
I encara tenen un somriure.....	79
Embolicat en una manta.....	81
Ja era fosc i plovia.....	85
La Caterina.....	89
El pa de cada dia.....	97
Algunes imatges.....	103

¿VOLS SABER ON VISC?

El vaig conèixer assegut a un costat del carrer, amb el got a la mà demanant: tenia uns trenta-dos anys. Anava canviant de lloc, però sempre al mateix carrer, al centre, gairebé cada dia te'l podies trobar. Es posava a demanar amb el seu got a la mà molt aviat al matí. Sempre somreia, al posar-li les monedes el somriure era d'orella a orella.

Hi havia dies que m'aturava a parlar amb ell. Un d'aquests dies em va dir si el podia ajudar a pagar-li un lloc on dormir. Jo li vaig dir:

–*¿On dorms ara?*

–*¿Ho vols saber? No és gaire lluny.*

Així doncs, es va aixecar del terra, va agafar la motxilla, i carretera amunt, vàrem caminar uns deu minuts. Pel camí m'anava explicant les dificultats tan grans de viure al carrer... També em parlava de la seva família, el seu fill, la seva mare, i en especial del fred de l'hivern. En arribar al «lloc», va dir-me:

–*Mira aquí* –va assenyalar un pont.

–*¿Al pont?* –li vaig dir jo.

–*Sí, dormo aquí sota.*

Doncs sí, sota un pont no gaire gran, al costat de la carretera. Jo havia passat molts cops per allí a peu, mai hagués imaginat que hi podria dormir algú.

Vaig dir-li:

–Durant aquest hivern ja no hi dormiràs més.

Ell mateix es va buscar una habitació de relloguer. Quan em veia, ja de lluny alçava el braç, saludant, i sempre amb el seu somriure.

Compartir, al costat de...

Sí, sabem que no solucionarem la seva vida, però aquell hivern i bastant temps més, *una persona no va viure al carrer.*

El Senyor et guarda,
el Senyor t'empara
al seu costat mateix.

Salm 121,5

Comparteix el teu pa amb els qui passen fam, acull a casa teva els pobres vagabunds, vesteix el qui va despullat. No els defugis, que són germans teus. Llavors brillarà com l'alba la teva llum, i les teves ferides es clouran en un moment. Tindràs per avantguarda la teva bondat, i per rereguarda la glòria del Senyor.

Quan invoquis el Senyor, ell mateix et respondrà; quan cridis auxili, ell et dirà: Aquí em tens! Si dones el teu pa als famolencs i satisfàs la fam dels indigents, llavors la teva llum s'alçarà en la foscor, el teu capvespre serà clar com el migdia.

Isaïes 58,7-10

Alço els ulls a les muntanyes:
¿d'on em vindrà l'ajuda?
L'ajuda em vindrà del Senyor,
del Senyor que ha fet el cel i terra.

Salm 121,1-2

NOMÉS TENIA DIVUIT ANYS

Estava tan prim quan el vaig conèixer! La veritat és que em va impactar el seu relat.

Com explicava la seva vida, de petit i de jove, i en especial quan, juntament amb un amic, va decidir agafar una «patera». Volia una vida millor i ajudar la seva família.

Com explicava la travessa:

– *En aquella «patera» tan petita per a tanta gent...*

– *Ens vàrem quedar sense aigua i aliments. Hi van morir molts, entre ells, un cosí meu i un amic, el meu millor amic, vaig plorar molt.*

Així doncs, quan aquella «patera» va arribar a Canàries, el van portar a un centre de menors. Només tenia setze anys. Va estar-hi dos anys, on va poder estudiar una mica l'idioma, i als divuit anys, amb la majoria d'edat, va haver de marxar. Sol, sense família. Va decidir venir a Barcelona.

I ara el tenia al davant.

Jo, escoltant-lo, pensava: Déu meu!, tan jove i el que ha viscut. Així doncs, ens va demanar ajuda, anava d'alberg en alberg i aquells dies estava al carrer.

DINS UN COTXE ABANDONAT.

I DEMANAVA A LA PORTA DE L'ESGLÉSIA

Així vivia en Francesc, així el vàrem conèixer, sempre amb la mà estesa demanant a la porta de l'església. Jove encara, no havia fet els quaranta, molt prim, sense dentadura, mare meva! ¿Què li deu passar?, ens preguntàvem.

Recordo aquell primer diumenge per la tarda. Ens anava explicant...

De petit, el varen portar a un orfenat, junt amb la seva germana dos anys més petita. Amb veu una mica trencada, ens anava dient el que recordava:

–De vegades venia a buscar-me algun matrimoni per passar el cap de setmana amb ells.

–Això va durar un temps...

–Al final, va venir un matrimoni a buscar-me i em van adoptar.

(Anava explicant...)

–No sé com, però a l'adolescència, em vaig enganxar a les maquinetes escurabutxaques.

–Vaig començar a poc a poc, però ja no les podia deixar. Primer em gastava els diners que em donaven els pares per a les meves despeses, però després els agafava tot el que podia, no ho podia deixar.

–Més tard em vaig casar (ens deia), tinc dos fills, un nen i una nena, preciosos! Però no puc viure amb ells ni amb la meva mare, per la meva addicció al joc. També em vaig separar de la meva dona, els fills els ha cuidat la meva mare.

–El pitjor de tot, de tot, és el joc, més que l'alcohol. Es passa molt malament, he fet patir molt els meus pares, no puc viure amb ningú perquè robo per poder jugar.

–He estat ingressat bastants cops per curar-me, però he tornat a caure. El que més vull és recuperar la meva família.

Déu meu! Ens va impactar a tots.

I aquella tarda va ser la primera de moltes altres tardes i de molt temps de compartir amb en Francesc.

Passats uns dies el vàrem anar a buscar al cotxe on vivia. Aquell dia el vàrem acompanyar a una pensió. Tampoc s'oblida mai. Va ser el començament de bastants anys.

Va estar encara molt de temps, anys, demanant a la porta de l'església, però almenys ja no dormia al carrer o al cotxe. I nosaltres fent-li costat:

– Per conèixer la família.

– Per acollir-lo i escoltar-lo.

– Per ajudar-lo econòmicament per pagar la pensió.

Visita al dentista i posar-se la dentadura. Què content estava amb les seves dents! Enraonava millor, se l'entenia molt més bé i reia, podia ensenyar les dents. Ara, la gent al referir-se a ell, ja no dirien:

–Sí, *aquell home que no té dents.*

Ja no ho dirien, perquè aquella persona tenia un nom.

Ajudar a una persona, no és només donar, donar coses materials. Naturalment que per a les persones que viuen al carrer és imprescindible l'ajuda econòmica. Cal, però, tenir la delicadesa de saber donar amb naturalitat, donar sense que la persona que rep se senti inferior i la que dona es posi al costat, sí, al costat, ni més baix ni més alt. Vull dir saber donar, saber estar. No és una actitud fàcil, sense adonar-nos, d'una forma inconscient, ens sentim «més que» i sempre en el nostre interior diem «pobre». Sí que són pobres almenys materialment, pobres de no posseir res, però ¿sabem com són per dins? ¿Sabem si viuen interiorment una vida d'esperança? Potser el seu cor està ple de bondat, potser *tenen* una gran riquesa interior. *¿Què els ha portat a viure al carrer? Cal tenir-los un gran respecte.*

Cal un tracte sincer, delicat, un tracte proper, continuat, naturalment sempre que sigui possible.

Els casos i les causes són molt diversos, tots complicats i molt difícils, per això és aconsellable que quan s'intenta ajudar-los no sigui una sola persona. La majoria de vegades cal un equip, per petit que sigui, més d'una persona.

Doncs en Francesc M. se'n va sortir!!

Sí, va sortir del carrer, després de molt de temps va tornar amb la família, i treballa, i fa de voluntari a la Creu Roja i a altres entitats.

I com un regal, ha tingut notícies de la seva família biològica, després de més de cinquanta anys. La seva germana s'ha posat en contacte amb ell. S'han vist, s'han trobat. Això fa que se senti millor. Sempre deia que tenia desig de saber, que era un buit en la seva vida. No cal entrar en detalls, en Francesc sabrà i podrà tancar, potser, les preguntes que tants anys va voler saber. Està molt content.

Aquell nen que als set anys el varen adoptar. Aquell jove que va caure en l'addicció de jugar a les maquinetes.

Aquell home que dormia al cotxe i demanava a la porta de l'església:

Ha pogut tornar a viure amb la seva família i la seva llar. Ja no dormirà més al cotxe o al carrer.

La persona humana és el més sagrat,
el tresor en el qual val més la pena invertir,
ajudar, reconstruir, estimar.